Poštn'na plačana v gotovini | Leto I. | V Ljubljani, v ponedeljek, dne 31. decembra 1928. | Št. 2. | Posamezna številka 1 Din

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredn štvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Te efon št. 2050, interurban 2050
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 D n, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Miklošičeva c. 5 (pavlijon)
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon štev. 3030

Demisija podana - a še ne sprejeta

Nj. Vel. kralj odloči v dveh dneh - Koncentracijska vlada prvi namen - Obsežne konzultacije Konzultirana bosta tudi dr. Maček in Pribičević - Proračun mora biti sprejet - Vlada trojne koalicije zato verjetna - Radikali enotni, razkol med demokrati

Belgrad, 30. dec. (Tel. »Slov.«) Pri današnjem sestanku finančnega odbora je bilo najpreje prečitano pismo, ki ga je poslal **demokratski minister Grol** predsedniku fin. odbora dr. M. **Stojadinoviču** in ki ima to vsebino:

»Gospod predsednik! Na podlagi komunikeja predsednika vlade o snočni seji ministrskega sveta bodo člani finančnega odbora razumeli, četudi v tem trenutku predsednik vlade ni podal ostavke vlade, da se vlada vendarle nahaja v krizi. Mislim, da se predsednik in člani finančnega odbora strinjajo s tem, da v takem položaju ni mogoče imeti sej finančnega odbora in to tem manj, ker se seja konča z načelnim obravnavanjem proračuna prosvetnega ministrstva in zahteva tudi angažma ministra in parlamentarnih skupin.

Sprejmite tudi ob tej priliki izraz mojega odličnega spoštovanja. Prosvetni minister **Grol.«**

To pismo se je poslalo **predsedniku vlade dr. Korošcu**, ki se je nahajal z dr. Spahom v predsedništvu vlade.

Predsednik vlade je nato kmalu po 11 **odšel v dvor**, odkoder se je vrnil ob četrt na 12. Po njegovi vrnitvi se je izdalo iz kabineta predsedništva tole obvestilo:

»Predsednik kraljeve vlade je danes, dne 30. decembra dopoldne izročil Nj. V. kralju ostavko celega kabineta. Ker je Nj. V. kralj prehlajen in še ni popolnoma okreval, bo svojo odločitev o podani ostavki podal v dveh ali treh dneh. Iz kabineta predsedn. vlade.«

Vlada je torej podala ostavka in **ni dvoma, da jo bo Nj. V. kralj tudi sprejel.** Zakaj je dr. Korošec podal ravno ostavko, o tem so mnenja različna. Večina trdi, da je bila **ostavka sklenjena že včeraj.** Na podlagi Grolove izjave pa je **moralo priti do ostavke.** Formalnosti so bile izvršene dejansko že včeraj, radi večerne ure pa se je ostavka odložila na danes. To je razvidno tudi **iz poročila predsednika vlade.**

Drugi pa zastopajo mnenje, da je dr. Korošču služilo ravno Grolovo pismo za motivacijo ostavke in da je bil pravzaprav minister **Grol** tisti, ki je s svojim pismom **formalno otvoril krizo** in indirektno naznanil, da **so demokrati sami izstopili iz vlade. Odgovornost pade torej na demokrate.**

Bodi kakorkoli, padec vlade ni prišel nepričakovano. Zato se je »Politika« danes veliko bolj bavila z vprašanjem, **kaj nam prinesejo bližnji dnevi**, kakor o izhodu te krize. V tem oziru je zelo značilno dejstvo, da so **demokratski ministri** že snoči pred sejo ministrskega sveta skušali **vplivati na Ljubo Davidoviča**, da bi **jih pustil v vladi, demokratski poslanci pa naj bi v parlamentu delali in glasovali po svojem prevdarku.** Ta predlog je Ljuba **Davidovič odločno odklonil.** Dejstvo je torej, da je **Davidovič razbil četvorno koalicijo.** O tem so vsi enega mnenja.

Kak bo razvoj krize?

Razvoja krize ni mogoče napovedovati. **Minister** Spaho je Vašemu dopisniku dejal, da se bo **kriza po njegovem mnenju vlekla dalje časa.**

Splošno pa prevladuje mnenje, da se bodo pričele obsežne

konzultacije

Najprej bo zaslišan od N. V. kralja **predsednik skupščine Mihajlović, nato pa vsi šefi parlamentarnih skupin.** Te konzultacije bodo jedro vsega nadaljnjega razvoja. Misli se, da bodo **konzultacije trajale precej dolgo** in da najmanj teden dni ne pride do nobene rešitve.

Poleg **vseh drugih šefov parlamentarnih skupin bosta konzultirana tudi oba šefa KDK**

Dr. Maček in Sv. Pribičević

Splošno se sodi, da se bosta tudi oba **povabilu odzvala in prišla v Belgrad.**

Koncentracijska vlada

Razplet krize bo dolgotrajen, ker se bo predvsem skušalo doseči koncentracijsko vlado, ki naj bi **sprejela proračun**, dosegla **sporazum z Zagrebom** oziroma vsaj pripravila tla za konkretna pogajanja z Zagrebom.

V Belgradu se je razširila vest, da je v ta namen odpotoval v Zagreb posl. SDS **Svetislav Popovič** in sicer na poziv Zagreba. Ta vest se potrjuje.

Če bi prišlo do sporazuma z Zagrebom, potem bi bile po sprejemu proračuna razpisane nove volitve in ev. tudi **v ustavotvorno skupščino.** To pa bi bilo mogoče seveda le, če bi bil pred tem dosežen popolen sporazum glede revizije ustave. Tak razvoj dogodkov bi bil **idealen**, ni pa nobene sigurnosti, da bo tudi dosežen v tem kratkem času.

Če ne bi uspela koncentracijska vlada, potem bi prišla na krmilo **deloma vlada**, ki bi **izglasovala proračun**, ker je ta državna nujnost, nakar bi se šele načelo reševanje perečega vprašanja med Zagrebom in Belgradom. Grupacija, ki bi se obvezala za sprejem proračuna, bi tudi dobila vlado in zato se govori, da je

Vlada trojne koalicije

na vidiku, ker je pač malo verjetno, da bi KDK glasovala za proračun, dokler ni rešeno glavno vprašanje. Vlada trojne koalicije bi imela **v parlamentu tudi sigurno večino**, če bi KDK še dalje izvajala abstinenco. Kakšno stališče bi v slučaju prihoda KDK v skupščino zavzel Ljuba Davidovič, je zato zelo pereče vprašanje.

Radikali enotni

Naravno je, da so poslanci vseh klubov stopili v akcijo. Popoldne se je mudil v predsedništvu radikalnega kluba **Velja Vukičević**, ki je odložil svoj odhod v Vinkovce. K seji je pozval vse **svoje ministre, obenem pa tudi člane glavnega odbora, da se NRS v tej krizi** ohrani enotna in da nastopa **kot enotna** nasproti drugim strankam. Trdi se, da je bila informacija, da je odšel **Aca Stanojević** samo zato iz Belgrada, da bi pustil Velji Vukičeviču v slučaju krize proste roke, **pravilna.** Vukičević je nadalje imel, kakor se trdi, že kandidate, ki bi jih klub RS predložil.

Razkol v demokratski stranki

Marinkovičevi pristaši proti politiki Davidoviča

Belgrad, 30. dec. Na današnji seji finančnega odbora je bilo najprej prečitano pismo **prosvetnega ministra Grola** na predsednika odbora dr. **Stojadinoviča.** V tem pismu pravi minister **Grol**, da smatra vlado v demisiji in da se **zato ne more udeležiti seje finančnega odbora.**

Demokratski poslanci, pristaši politike dr. Marinkoviča, ki so se udeležili seje finančnega odbora in to posl. **Jovanović, Ranković**, dr. **Šečerov in Gjoka Popović pa so bili istega mnenja ko radikali**, da se naj seja finančnega odbora nadaljuje. V tem smislu so tudi glasovali z radikali.

Ta nastop pristašev Marinkoviča je dal povod za številne komentarje, ki so vsi soglašali v tem, da je s tem *nastal razkol v DS.*

Vsled tega nastopa pristašev Marinkovičeve politike proti ministru Grolu bo imel klub poslancev DS sejo, na kateri pride do **definitivnega razkola med pristaši Marinkoviča in Davidoviča.**

Jasno je, da bi imel ta razkol dalekosežne posledice za ves razvoj krize.

HSS intrasigentna

Križevci, 30. dec. (Tel. »Slov.«) Danes so v Križevcih prekrstili imena ulic, in sicer na ime Stjepana Radiča, Gjure Basarička in Pernarja. Obenem so se izročile diplome o častnem meščanstvu gej. Mariji Radičevi, dr. Pernarju in Ivanu Grandži. Pri tej priliki je bil v Križevcih dr. Maček, ki je imel tudi govor. Za njim je govoril dr. Pernar, ki je govoril zelo radikalno. Izključil je vsak sporazum z Belgradom. Dejal je: »Ako bi se našel med hrvatskimi zastopniki kak izdajalec, ki bi z Belgradom sklenil sporazum, ta ne bi več spadal v naše vrste.« Nato sta govorila Ivan Grandža in Marija Radičeva. Dr. Maček je v svojem govoru ponovil novinarjem dano izjavo, ki jo priobčujemo na drugem mestu.

Žerjav proti Pribičeviču

Zagreb, 30. decembra. (Tel. Slov.) V Zagrebu se je danes mudil dr. Žerjav. V »Esplanadu« je imel s Pribičevičem in Popovičem konferenco. Časopisje o tem sestanku ničesar ne poroča. Seja je bila precej burna. Čeprav zagrebški listi uradno o tem ničesar ne poročajo, vendar se govori, da je bil sestanek intimnega značaja. Nadalje se je zvedelo, da je prišlo na tem sestanku do sporov med Pribičevičem in Popovičem, kateremu se je pridružil tudi dr. Žerjav.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. dec. (Telefon »Slov. listu.«) Glavna kontrola je izvolila za računske preglednike oblastne kontrole pri oblastnem odboru v Ljubljani *Srečka Magoliča*, šefa mestne kontrole pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani, in pri oblastnem odboru v Mariboru *Karla Gruberja*, šefa mestne kontrole pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani.

Proti večeru je v nedeljo izbruhnil *požar v belgraski tovarni za zavese.*

Belgrad, 30. dec. (Tel. Sl. listu.) V kratkem bo imela uprava *belgrajskega vseučilišča sejo*, na kateri se bodo izvolili redni vseučiliški profesorji, in sicer na filozofski, medicinski in tehnični fakulteti. Ker je dosedanji rektor dr. Čeda Mitrović obolel in podal ostavko na svoje mesto, se bo izvolil tudi novi rektor.

Belgrad, 30. dec. (Tel. »Sl. listu.«) *DS je imela danes v Belgradu shod.* Davidović je imel zelo kratek govor. Župan dr. Kumanudi je govoril o občinski politiki DS v Belgradu ter naslikal, kako si DS predstavlja bodoči Belgrad.

Proračun Zagreba sprejet

Zagreb, 30. decembra. (Tel. Slov.) Davi ob 3 se je končala seja zagrebškega občinskega sveta. Na tej seji se je sprejel proračun za leto 1929. Obenem so se sprejele vse davčne naklade.

Dr. Maček o rešitvi hrvatskega vprašanja

Novinarjem je dal dr. Maček z ozirom na vladno krizo izjavo, v kateri med drugim pravi:

Niti najmanje **me ne zanima kriza belgrajske vlade** in siguren sem, da ne zanima tudi hrvatske javnosti.

Hrvatsko vprašanje se mora rešiti tako, da bodo Hrvati in Hrvatska ravnopravni Srbijancem in Srbiji, ker samo to more zadovoljiti Hrvate. Da bo ta enakopravnost za vse večne čase zajamčena, pa je **potrebna enakopravnost tudi vseh ostalih državnopravnih in kulturno-historičnih individualitet.**

Vse to so velike stvari, na katere ne more niti najmanje vplivati belgrajska parlamentarna situacija.

Ker se je mudil v Zagrebu brat ministra Mehmeda Spaha g. Fehim Spaho, predsednik sarajevske skupščine, je izjavil dr. Maček, da ž njim ni govoril, temveč g. Predavec in sicer zaradi skupnega dela sarajevske oblastne skupščine z drugimi prečanskimi. (Fehim Spaho je namreč predsednik sarajevske. Op. uredn.) Fehimu bi mogel on reči le to, da vodi politika njegovega brata k razdelitvi Bosne in Hercegovine na tri ali celo štiri dele. Tisto malo število muslimanov, ki bo pri končni ureditvi države pripadlo Hrvatski, bo še najbolje odrezalo.

Kakor se vidi, govori dr. Maček, kakor bi bila razdelitev države na samostojne pokrajine že sklenjena stvar. Seveda pa govori vodja KDK tudi tako, kakor da se bo preureditev izvršila na ta način, da bo Zagreb komandiral absolutno, drugi pa slepo ubogali.

Pa mislimo, da bodo vsaj nekaj besede imeli tudi Belgrad, Ljubljana in Sarajevo! Ali se ne zdi tako tudi g. Mačku?

Bana in sabor dobe Hrvati?

»Morgenblatt« objavlja svoje posebno poročilo iz Belgrada, v katerem pravi, da še ni bilo demisije vlade, ker je popolnoma kapitulirala ona skupina, ki je krizo forsirala in ki se je morala sedaj, ne da bi dobila kakšno koncesijo, sprijazniti s položajem. Davidović da se je izkazal kot neresen politik.

Bolj važno pa je, da kriza še ni razčistila razmerja med Belgradom in Zagrebom. Zlasti božična zborovanja SLS pa da so dokazala, da hočejo Slovenci in tudi velik del Srbov doseči sodelovanje Hrvatov. Na ene ko druge je zlasti vplivala popolna enotnost Hrvatov. Ker so poleg tega Hrvati po izjavah svojih voditeljev, zlasti Pribičeviča dokazali, da so popolnoma za državo SHS, je gotovo, da si bodo priborili svoj sabor in bana, ki je predstavljal skozi stoletja dostojanstvo hrvatskih kraljev.

Tako »Morgenblatt«, kateremu prepuščamo tudi vso odgovornost za vest.

Atentator Grauerja prijet?

Zagreb, 30. dec. (Tel. Slov.) Policija marljivo nadaljuje s preiskavo o atentatu na Grauerja. Novih aretacij te dni ni bilo. Skoro vsi aretiranci so se pridržali v zaporu. Preiskava gre za tem, da se natančno določi čas izvršitve atentata. Aretirani Ožanič namreč trdi, da je bil v tem času v kavarni »Jadran«. Izjave prič se ne strinjajo. Vse kaže, da je bilo postopanje policije pravilno, da je Ožaniča aretirala. Ostali aretiranci, ki so v zaporu, so osumljeni, da so vpleteni v to zadevo. Ožanič bo zelo težko dokazal svoj alibi.

Morilec Petriča izsleden

Zagreb, 30. dec. (Tel. »Slov.«) V zvezi z dogodki 1. decembra policija nadaljuje z zaslišavanji. Tako je bila zaslišana žena aretiranega Smita. Izročili so jo sodnemu stolu. Dopisnik »Novosti« je obiskal Smitovo ženo. Iz razgovora sledi vtis, da je Smit streljal na Petriča. »Novosti« podčrtavajo, da obtožujejo priče Šmita, da je izstrelil dva strela. Na Šmitovem stanovanju so našli revolver, iz katerega se je po mnenju strokovnjakov nedavno streljalo. Revolver je na šest nabojev. Ker so v revolverju še štirje naboji, je to krepak razlog za sumnjo proti obtožencu.

Ne gre brez Slovencev

Voditelji KDK nastopajo, kakor da bi pri končni ureditvi notranjih odnošajev v državi odločala le Zagreb in Belgrad. Zlasti v zadnjem času je vedno več dokazov, da mislijo v Zagrebu, da mora Ljubljana sprejeti prav vsako odločitev, ki si jo zamišlja Zagreb. Samo tako je tudi mogoče razumeti, da se udajajo nekateri zagrebški voditelji tej zmotni misli, da bi mogla biti Slovenija za kak dualizem.

Bodi vsem tem zagrebškim politikom povedano enkrat za vselej, da imajo pri končni ureditvi države *tudi Slovenci svojo besedo in da si ne dajo te besede vzeti od nikogar.* Čeprav maloštevilnejši od drugih, so vendar Slovenci svoja nacionalna individualiteta in kulturno gotovo bolj izdelana od vseh drugih. In že davno priznavajo vsi uvidevni politiki, tako oni iz Zagreba, ko oni iz Belgrada, da Zjedinjenja Slovenija ni prav noben problem, ker so tu podani vsi pogoji, da je čez noč ustvarjena. Ni namreč Slovenija samo dokazala, da je za *sebe enota, ki se tudi zna upravljati,* temveč Slovenija je dokazala tudi to, da je ona *afirmacija državne misli* in da hoče varovati svojo posebnost le zato, da utrdi državo.

Pa tudi ne glede na vse to, *Slovenci kot najbolj izpostavljena predstraža Hrvatov in Srbov, ne bomo nikdar dopustili, da bi se reševalo osnovno državno vprašnje brez nas.* Naj bo slovenski narod še tako maloštevilen, naj bo Ljubljana še tako manjša od Zagreba in Belgrada, je vendar slovenski narod ena izdelana kulturna enota in Ljubljana njegova prestolica, ki ima enako silen kulturni pomen, ko obe ostali prestolici.

A vrhu tega smo mi *državni narod,* ki se lahko ponaša, da pojmuje jugoslovansko nacionalno in državno misel najpopolnejše, in ki zato ne more trpeti, da bi bil preziran ali pa potisnjen na stran. Ne samo zaradi sebe, temveč predvsem zaradi tega, ker je nosilec ideje, ki je edino za Jugoslavijo odrešilna.

Zato je nemogoča vsaka rešitev našega notranjega problema, ki jej ne pritrdi slovenski narod. Zato pa ima tudi pri pogajanjih med Belgradom in Zagrebom svojo besedo tudi slovenski narod. Naj si nihče ne domišljuje, da si slovenski narod ne bi znal verovati te svoje pravice. Vzdržali smo svojo pozicije v stoletnem boju s kulturnimi in nadmočnimi narodi, vzdržali jih bomo tudi sedaj.

Ne gre brez Slovencev in to si naj zapomnijo gospodje v Zagrebu in zato naj tudi prenehajo z napadanjem in klevetanjem naših voditeljev. Ne enkrat so nas ti vodili že k zmagi in zato jim izročamo svoje zaupanje, da nas povedejo še h končni zmagi.

Ne gre brez Slovencev in tudi ne bo šlo, ker mi tega ni dopuščamo in ker tega nikoli ne bomo dopustili!

Drobne vesti

Rim, 30. dec. (Tel. »Slov.«) »Osservatore Romano« je protestiral proti odredbi oblasti, da naj se na današnjo nedeljo vrši delo namesto jutrišnjega Silvestrovega dne. Taka odredba, ki napravlja nedeljo za delavnik, krši ne samo državne zakone, temveč tudi sindikalne zakone.

Dunaj, 30. decembra. (Tel. Slov.) Socialni demokrati so danes v Hainfeldu praznovali štiridesetletnico zedinjenja stranke. Dr. Karl Renner je v slavnostnem govoru navajal uspehe stranke, ki jih je dosegla od zedinjenja dalje, posebno pa v zadnjih desetih letih po vojni.

Dunaj, 30. decembra. (Tel. Slov.) Na posestvu župnika Riegerja v Hafnerbachu pri Pöchlarnu je ruski emigrant, bivši carski stotnik Leopold Levin po daljšem kopanju dognal, da se nahaja v globini 7 metrov in pol pod površino zlato v paličicah, malih zrnih in lističih. Dosedaj se še ni moglo ugotovili, ali izvira to zlato iz starega rimskega denarja, ali pa je morda to ono zlato, katero je Rüdiger v. Bechlarn na potovanju Nibelungov v tem kraju zakopal.

Sport

V Ljubljani, Zagrebu in Belgradu ni bilo nikakih tekem. Pač pa so bile v inozemstvu, zlasti v Italiji, dunajski klubi marljivo na delu.

V Capablanci je francoski B-team igral proti reprezentanci Marokka in zmagal z 5:2.

V Londonu so se odigrale naslednje važnejše igre: V prvi ligi: Scheffield Wednesday:Arsenalm 2:2.

Blackburn Rovers:Derby County 3:1. S to zmago so definitivno osvojili drugo mesto v tabeli prve lige.

V škotski ligi:

Celtic:Dundee 2:1. Cowbenbeath:Aberdean 1:0. Falkirk:Clyde 2:1. Partik:Raith Rovers 6:1.

REZULTATI MEDNARODNEGA TURNIRJA V DAVOSU.

V a-grupi je Drsalni sportni klub Milano zmagal nad moštvom Oxford univerze s 3:1.

V B-grupi je pa zmagalo moštvo Univerze Cambridge nad sportnim klubom Rissersee z 2:1. Zmagoneni gol je bil autogol Bavarcev.

V St. Moritzu je zmagal Dunajski drsalni klub nad Sportnim klubom St. Moritz s 3:2.

DUNAJSKA MOŠTVA V INOZEMSTVU.

Damira:F. C. Torino 6:2.
Rapid:Lile Olimpique 1:3.
Vienna:Phönix (Karlsruhe) 5:0 (1:0).
W. A. C.:Aqua 4:3 (3:0).
Cricketer:Olten 4:4.

PRAŠKA MOŠTVA V INOZEMSTVU.

Pardubice:Nachod 2:2 (1:1).
Meteor VIII.:Liben 3:0 (1:0).
Karlin:Slavoj 1:4 (1:2).

DS proti prečanskim uradnikom

Seja finančnega odbora

Belgrad, 30. dec. (Tel. »Slov. listu«) Pred sejo finančnega odbora je bila seja večine finančnega odbora, na kateri se je večina posvetovala o uredbi o uradniškem pokojninskem skladu. Predvsem se je razpravljalo o členu 21. te uredbe. *SLS in JMO sta zastopali stališče, da ne gre od prečanskih uradnikov zahtevati prispevke za leto 1919.—1923., ker jih tedaj nihče ni od njih terjal.* Sečerov (DS) pa je bil na stališču, da se morajo uradniške razlike porabiti v ta namen. On je zato, da se vse uradniške razlike porabijo za plačilo v pokojninski sklad od leta 1918.—1923. in tudi od leta 1923.—1928.

Temu so se vse druge skupine dosedanje vladne večine uprle. Sečerovo stališče ni obveljalo. Sečerov se nadaljnje seje ni več udeležil. Člen 21. je bil predložen tako-le:

»Uradniki in uslužbenci, ki od 1. decembra 1918 do 1. septembra 1923 še niso plačali v uradniški pokojninski sklad, vložijo vse to nazaj in vse vloge v roku od petih let po isti odsotni stopnji in po isti plači, ki so jo takrat imeli.« Kakor rečeno, to ni obveljalo.

SEJA FINANČNEGA ODBORA.

Belgrad, 30. dec. (Tel. »Slov. listu«) Finančni odbor je v glavnem obravnaval danes *uredbo o pokojninskem skladu za vdove in otroke pokojnih državnih uradnikov.* V Avstriji, kakor tudi v bivši Srbiji, so morali državni uradniki plačevati mesečne prispevke v poseben sklad, ki je služil za plačevanje pokojnin vdovam in otrokom umrlih uradnikov. V naši državi so le uradniki prejšnje Srbije plačevali prispevke v ta fond do 1. septembra 1923. Uradniki iz ostalih krajev niso ničesar plačevali. Ker tvorijo pokojnine občutno breme za državo, je treba po zgledu drugih držav ustanoviti *pokojninski sklad,* iz katerega dobivajo vdove in otroci umrlih uradnikov pokojnino. V ta sklad se stekajo sledeči dohodki:

1. 50% prve plače (temeljne in položajne) vseh uslužbencev v državni službi. 2. Prvo mesečno povišanje temeljne in položajne plače pri napredovanju v višjo skupino oziroma kategorijo. 3. Od mesečnih prispevkov uslužbencev v iznosu 4—6% temeljne in položajne plače. 4. Izredne vloge nameščencev, ki stopijo v državno službo po 28. letu svoje starosti. 5. Obresti kapitala tega sklada. 6. Disciplinske, upravne in druge denarne kazni, ki jih morajo plačati državni uslužbenci.

Kakor je razvidno iz teh določb, pri odmeri ne pridejo v poštev draginjske doklade. Pravico na pokojnino iz tega sklada ima vsak uslužbenec potem, ko je pet let prispeval v sklad. Za podlago pokojnin vdov oziroma otrok služi pokojnina uslužbenca v smislu člena 140. uradniškega zakona. To je vsebina uredbe.

Ko je prišel finančni odbor na dnevni red, je predsednik *dr. Stojadinović* najprej prečital *Grolovo pismo,* o katerem poročamo na drugem mestu. Finančni odbor pa je bil Grolu nasprotnega mnenja, da se mora delo intenzivno nadaljevati. Za danes se je izpustilo nadaljevanje razprave o prosvetnem proračunu. Takoj se je prešlo na razpravo o drugi točki, o tolmačenju § 305. finančnega zakona, ki se nanaša na ureditev invalidnine. Uredba je bila z majhnimi spremembami sprejeta. Končnoveljavno bo o stvari sklepal še plenum skupščine.

O uredbi *o uradniškem pokojninskem skledu* se je razvila dolga debata. V imenu Jugoslov. kluba je posl. *Kremžar* v glavnem izvajal: »Če danes pokojninskega sklada nimamo, ni kriva sedanja vlada. *Uradniki so sedaj v zelo slabem položaju.* Zaradi tega bi bilo nepravilno, če bi se jih prisililo, da bi morali sedaj plačevati nazaj za čas od leta 1918.—1923. *Zato bom glasoval proti temu.*«

Jovanović Miloje (DS) pravi, da se mora vse rešiti v mejah možnosti. Predvsem mora vladati absolutna enakost in pravičnost.

Gjura Janković (NR): Na uradnikih počiva redno funkcioniranje države. Zato je *nepravično,* če se *jim hoče za nazaj odvzemati za pokojninski sklad.* Predlaga in zahteva, da se ta člen, ki ga je dodal odsek, črta.

Alič (musl.) se strinja s Kremžarjem in ostalimi govorniki ter prav tako zahteva črtanje.

Tudi *finančni minister je izjavil, da predlog o črtanju sprejme.*

Miloje Jovanović (DS) je nato zahteval, da se vrnejo uradnikom, ki so plačali v predvojni sklad za Srbijo, vsi ti zneski (kar so Srbi do leta 1923. preveč plačali).

V odboru se je nato razvila ostra in živahna debata. Več demokratskih poslancev se je zavzemalo za Miloševičev predlog. *Finančni minister pa ga je odklonil in izjavil,* da ga ne more sprejeti, ker mora vladati enakost. Z uredbo ne more spreminjati zakone. Če pa demokrati zahtevajo, da naj uredba spreminja zakon, potem morajo spremeniti vse temeljno pravo. (Demokrati kričijo in ponovno zahtevajo, da se vrnejo plačani zneski uradnikom iz Srbije.)

Kapetanović (JMO): Kam bi prišli, če bi Bosna nazaj zahtevala, kar je več plačala kot Srbija. Alič (JMO) ironično zahteva, da se *vrne uradnikom iz Bosne in Hercegovine vse, kar so dosedaj manj dobili kot uradniki iz Srbije.*

Finančni minister Subotić ponovno izvaja: Zakon zahteva enakopravnost. Po zakonu se ne more zahtevati za nazaj, kar se je po zakonu izplačalo.

Večina je sprejela to razlago. Demokratski člani finančnega odbora so sejo zapustili. Iz radikalnih vrst so se čuli klici: »Evo, nova opozicija!« - »Nova demokratska zajednica!« Demokrati vpijejo: »To je ordinarno izigravanje!« *Demokrat Gjoka Popović* je ostal na seji in klical za odhajajočimi: »Zakaj me zapuščate?«

Naslednja točka dnevnega reda je bila razprava *o invalidskih podporah.* Zemljoradnik *Vujić* je zahteval, da se ta postavka poviša za 30 milijonov. Obradović (RS) pohvali to uredbo. Finančni minister *Subotić: »V predlogu proračuna* je ta vsota *znižana.* Zaradi tega, ker se ta stvar ureja z današnjo uredbo. V ta namen bo letos *šlo 140,000.000 Din.«*

Nato se je ta uredba soglasno sprejela. Za jutri se je formalno napovedala druga seja. Na dnevnem redu je proračun prosvetnega ministra, pravilnik o 22 milijonskem dolarskem posojilu in proračun ministrstva za vere. Četudi se sestane večina odbora, je že danes po ostavki jasno, da do kakšnih sklepov in nadaljnjih posvetovanj ne bo prišlo.

Ljubljanska kronika

Pusta in dolgočasna nedelja. — Zanimivosti iz policijske kronike.

Včerajšnja nedelja v Ljubljani res ni bila bogvekaj in je bila več kot dolgočasna. Z neba je lilo skoro neprestano, v žepih pa suša. Izletniki so včeraj ostali lepo doma in se greli pri peči, veselic ni bilo, — zato pa jih bo danes več, — v gostilnah skoro nikogar, le v kavarnah je bilo nekoliko živahnejše, kakor vedno ob slabem vremenu. Gledališče je bilo seveda dobro obiskano, na kinematografe pa ni bilo navala — morda radi »dobrih« filmov, ki se nam zadnje čase ponujajo.

Noč od sobote na nedeljo je bila nasprotno zelo vesela. Ne za one, ki so spali, temveč za krokarje. Vsako soboto ponoči jih počiva na pričnah precejšnje številce, to noč pa so aretirali stražniki še celo večjo družbico mladih deklet, ki so krokale same, brez vsakega moškega spremstva. Na ulici so počele velik kraval in še na policiji se niso znale znajti, tako kot je treba. Bile so pijane. Do jutra so se streznile in vse objokane so jih izpustili iz zapora.

Trgovski potnik Avgust P. je prijavil ljubljanski policiji, da ga je med vožnjo iz Zagreba v Ljubljano okradel neznan žepar. Prav dober plen je bila za žeparja listnica g. P., kajti v njej ni bilo nič manj manj kot 12 tisoč dinarjev. G. P. se je obrnil na ljubljansko policijo, ta pa na zagrebško, da bi ta rešila, če se še kaj da. Pa bo težko kaj.

Jože Skok iz občine Buče na Štajerskem je privandral v Ljubljano. Prav pred Prešernom ga je ustavil stražnik in ga brez pardona povabil s seboj do rumene hiše na Bleiweisovi cesti. Kajti Jože ima hud greh na svoji vesti. V Krašah je okradel premožnega gruntarja in si od njega »izposodil« vso zalogo obleke, vredno takole okrog 4000 Din. Detektivi so na policiji potipali Jožetovo suknjo in hlače, še srajco so si ogledali in so spoznali, da ni Jožetova, temveč gruntarjeva iz Kraš. Samo koža je bila Jožetova. Jože Skok je poskočil in prisegal, da je vse njegovo, srajca, koža in obleka. Danes ga bodo še enkrat izprašali ,nemara bo povedal, kam je ukradeno obleko prodal. Če bo hotel...

Mariborska nedelja

V znamenju krvavih pretepov in zimskega sporta.

Noč od sobote na nedeljo je potekla v znamenju krvavih pretepov. V policijskih zaporih je prišlo do konflikta med Francem Križajem in Ivanom Sketelom: spopadla sta se zaradi odeje, ki si jo je bil v neusmiljeni objesti prisvojil Ivan Sketel. Pričela sta se najprej pravdati in prerekati. Dolgotrajni pulbi in borbi za odejo je napravil konec Sketel s tem, da je zgrabil za klop in jo zagnal z vso silo proti Križaju; za nameček sta priletela nato v Križajevo glavo še dva vrča za vodo tako, da je Križaja oblila kri in je morala nazadnje intervenirati rešilna postaja.

Pred kavarno »Bristol« pa sta se spoprijela trgovski potnik Mavricij C. in drugi neznanec iz nerazjasnjenega razloga. Neznanec je z vso silo navalil na ubogega Mavricija in mu zadal s topim orodjem silovit udarec proti levemu očesu. Mavricij se je v nezavesti zgrudil na tla in so mu kavarniški gostje takoj prihiteli na pomoč, pretepaški neznanec pa jo je po opravljenem poslu neznano kam odkuril.

Navdušeni ljubitelji zimskega sporta in planin pa so pohiteli danes k Mariborski in Ruški koči ter na druge pohorske postojanke. Zdi se pa, da je precej južnaško vreme prekrižalo našim zimskim sportnikom njihove nedeljske račune in načrte.

Doumergue ne sprejme Poincaréjeve demisije

Pariz, 30. dec. (Tel. Slov.) Po informaciji »Populaira« je predsednik republike Doumerque odločno nastopil proti eventualni demisiji Poincarejevega kabineta. Doumerque je odločen, da eventualne demisije ne bo sprejel. Kot vzrok navaja, da ima Poincare nalogo, da na vsak način izvede končno likvidacijo reparacijskega vprašanja in medzavezniških vojnih dolgov.

Romunija obnovi stike z Rusijo?

Bukarešt, 30. decembra. (Tel. Slov.) Diskusija, ki je nastala o romunsko-ruskih odnošajih po izjavah Litvinova o ustanovitvi protisovjetske fronte in po sklepu romunsko-poljske vojaške zveze, dobiva sedaj v romunskih listih konkretnejše oblike. Z oficijozne strani se poroča, da bi bila Romunija res pripravljena, začeti z Rusijo pogajanja o obnovitvi diplomatskih odnošajev na podlagi, da se prizna vrnitev Besarabije k Romuniji. Na drugi strani pa se čuje iz poučenega vira, da bi utegnila biti tudi Rusija pripravljena ne samo razpravljati v načelu, temveč popuščati tudi v besarabskem vprašanju v svrho, da razbije protisovjetsko fronto, posebno pa poljsko-romunsko vojaško zvezo. Nameravani prihod varšavskega romunskega poslanika Davila se spravlja v zvezo s tem in s stremljenjem, da se prepreči še nadaljnje poljsko-madžarsko zbližanje.

Pred krizo bolg. vlade

Sofija, 30. dec. (Tel. »Slov.«) Kakor znano, se je kriza bolgarske vlade, ki je izbruhnila meseca septembra, odgodila, da se ne bi s tem delale težkoče bolgarskemu posojilu. Ker je posojilo sedaj podpisano in denar večinoma že spravljen, so se v bolgarskih političnih krogih zopet začeli baviti s krizo. Tako pišejo bolgarski listi, da je vojni minister Vlkov pripravljen odstopiti in prevzeti mesto poslanika v Rimu, ker mu je njegova zmaga meseca septembra nad zunanjim ministrom Burovom dala popolno zadoščenje.

Nov kitajsko-ruski konflikt

Moskva, 30. decembra. (Tel. Slov.) Že pred par dnevi so kitajske oblasti protizakonito ustavile in preiskale neki ruski parnik. Sedaj pa se je pripetil nov težji dogodek v Harbinu. Tam so Kitajci s pomočjo policije zasedli centralo kitajske vzhodne železnice, ki je po pogodbi pod skupno kitajsko-rusko upravo. Kitajci so odstavili ruskega načelnika postaje in imenovali za novega načelnika ruskega belega gardista iz tamošnje emigracije. Zunanji urad v Moskvi je izročil kitajskemu odpravniku poslov protestno noto, obenem pa je protestiral pri vrhovnem poveljniku vzhodnih provinc v Mukdenu.

Komunisti skušali potopiti grško podmornico

Atene, 30. dec. (Tel. »Slov.«) »Himerisios Typos« doznava, da so nekateri komunistični mornarji podmornice »Papanikolis« poskušali v arzenalu potopiti podmornico. — Njihova nakana se je ponesrečila, vendar je bila podmornica težko poškodovana. Poškodovana je bila tudi podmornica »Lambros Kazonis«. Aretiranih je bilo več komunističnih mornarjev. Vlada je sklenila razpustiti vse komunistične organizacije in je odredila najstrožje ukrepe proti komunistični propagandi.

Byrdov polet na južni tečaj se je pričel

Milan, 30. decembra. (Tel. Slov.) Ekspedicija ameriškega letalca Byrda je danes dosegla Kitov zaliv ob visokem ledu Konjskega morja, kjer hoče postaviti glavno bazo za svojo ekspedicijo na južni pol. Parnik »City of Newyork« je moral radi ogromnih množin ledu pristati takoj pri pričetku zaliva več milj stran od svoječasnega Amundsenovega zimskega bivališča.. Byrd je v spremstvu enega letalca, smučarja, radiotelegrafista in več polarnih psov skušal najti najpripravnejšo bazo za prezimovanje parnika. Za prezimovališče odpravlja Byrd znanstvene instrumente in velike zaloge živil ob velik ledeni steni, odkoder bo nadaljeval poizvedovalne polete z letali.

Indija zahteva neodvisnost

London, 30. dec. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bil v Kalkuti otvorjen indijski narodni kongres. Že ko so razvili indijsko narodno zastavo, je prišlo do navdušenih manifestacij ljudskih množic, ki so se zbirale pred poslopjem kongresa. Predsednik Nehru je v otvoritvenem govoru naglašal, da mora zahtevati za Indijo popolno neodvisnost. Dalje je naglasil: Če se govori o ločitvi Indije od Anglije, ne pomeni to popolnega prekinjenja vseh odnošajev, temveč samo vrsto sprememb, ki so potrebne. Če pa Anglija tega ne bo vpoštevala, bo Indija jutri zavihtela bič in si neodvisnost izvojevala.

Novosadska vremenska napoved. Oblačno. Ponekod dež. Od časa do časa veter. Padec temperature. Vendar mraza ne bo.

Ali stranka ali poslovna zveza?

Logična posledica razvoja moderne demokracije je grupacija in organizacija političnega naroda po strankah. Državljani, ki imajo iste ali vsaj podobne pogleđe na ureditev države in človeške družbe sploh, se družijo, agitirajo za svoje ideje, se bore za večino in s tem za vlado, ki jim daje moč, da svoje ideje tudi uresničijo.

Bistvo vsake politične organizacije je torej, da mora imeti neko politično (kulturno, socialno) idejo za podlago svoje delavnosti. Stranka, ki se zavzema samo za ohranitev tega, kar je že tu, prav za prav že ni več stranka v pravem, borbenem pomenu besede. Svoje vodilne ideje pa izražajo stranke navadno v svojih programih, ki družijo ljudi sorodnega mišljenja, kajti ljudje hočejo pač vedeti, za kaj naj delajo, za kaj naj žrtvujejo čas in denar, predno se odločijo za pristop k eni ali drugi politični organizaciji ali stranki.

V vseh demokratičnih deželah opazujemo, da se grupirajo ljudje ali po čisto idejnih principih, ali po gospodarskih in socijalnih ali pa po kakšni kombinaciji obeh. Povsod pa je temelj resnih političnih organizacij pozitivnost, in sicer pozitivnost za bodočnost ali idejna pozitivnost. To je najmanj, kar se more in mora zahtevati od politične stranke, če noče stranka postati na las podobna organizirani poslovni zvezi ali pa tudi orgtnizirani roparski tolpi, ki stremi samo za trenotnim dobičkom v sedanjosti, čim pa tega dobička ni več, se enostavno razide, ker nima idejne vezi, ki bi ji dajala moralno opravičenost obstoja tudi za bodočnost.

Pred vojno je imelo v Nemčiji važno besedo pusko junkerstvo. Te je bila stranka plemenitih veleagrarcev, ki je oboževala monarhije, militarizem in kapital in se z vso odločnostjo protivila vsaki moderni reformi obstoječega družabnega in državnega reda. O političnem temelju te stranke se da mnogo govoriti, lahko ga kdo hvali po svojem okusu ali pa tudi graja, ampak eno se mora junkerski gospodi pustiti; imela je svoj idejni program in pred seboj jasno začrtano pot tudi za svojo politično borbo v bodočnosti. Junkerji so vedeli, kaj hočejo, a vedeli so tudi vsi drugi, s kom imajo opraviti. Ravno tako je v predvojni Nemčiji vedel vsak, kdo in kaj je katoliški centrum, pa tudi, kdo in kaj je socialni demokrat. Take politične organizacije so vredne imena političnih strank.

Stranke imamo tudi pri nas v Sloveniji. Imamo SLS ali »klerikalce«, imamo socijaliste in komuniste, imamo kmetijce (radičevce), imamo pa tudi naprednjake (SDS). Dočim pa imajo vse stranke od SLS pa do komunistov svoje jasne idejne in gospodarske programe, tako da človek ve, s kom ima opraviti, takozvana napredna stranka še nikdar ni povedala, kaj hoče, t. j. **ona je organizacija brez politične ideje in brez gospodarskega programa.**

Razvoj modernega političnega življenja gre za vedno večjo socialno diferencijacijo tudi v politiki. »Politik ist angewandte Sozialwissenschaft«, pravi znameniti nemški učenjak Ostwald. Iz ust slovenskega naprednjaka pa še ni prišla beseda, iz katere bi mogel človek povzeti, kaj hoče slovensko naprednjaštvo v socialnem oziru. Ali so za politiko velekapitala? Ali so za kmečko politiko? Ali so za delavce? Pruski junkerji so bili toliko korajžni, da so povedali na glas, da so monarhisti, militaristi, velekapitalisti. Oni so vedeli, da ta gesla že v predvojni Nemčiji niso bila povsod popularna, ampak oni so jih povedali javno, ker so bili možje! Sedaj pa primerjajte naše naprednjaštvo z junkerji! Kdo zasluži večje spoštovanje?

SDS je res organizacija, ampak ni politična organizacija. Od politične organizacije je SDS pač prevzela zunanjo obliko, manjka pa ji jedro in to jedro je politična ideja. Organijacija brez politične ideje pa je navadna poslovna družba nikdar pa ne politična stranka v pravem in polnem pomenu besede.

Bistvo slovenskega naprednjaštva obstoja v goli idejni negativnosti. Pozitivnega pa je na njem toliko, kolikor je pozitivnega na vsaki poslovni družbi (da ne govorimo o tolovajski tolpi), namreč trenotna korist. Delaj in obračaj se po konjunkturi, ne pa po ideji! Zakaj bi morebiti celo trpel za kakšno idejo, če bi pa konjunktura siplje zlato v naročje?

Zato je umevno, da je cilj in namen slovenskega napredjaštva le ta, da dobi poslovna zveza SDS svojega zastopnika v vladi, ki deli dobro in slabo. Tako je — ena poslovna zveza gleda, da dobi kakšne upravne svetnike v delniških družbah, druga pa v vladi. Zastopnik take poslovne zveze nima druge naloge, kakor da pribori posameznim članom poslovne zveze kakšne ugodnosti. Eden postane svetnik, drugi šolski upravitelj, tretjemu se izbriše kakšna carinska kazen itd. Če se spremeni v državni organizaciji politična ideja, to poslovnih zvezarjev vkljub njihovi naprednosti nič ne ženira: samo da ide posao! Ideja ni nič, denar je vse in posel je vse!

Kdaj bo to žalostno poslovno organizacijo razumela slovenska inteligenca, ki menda nehote tvori hrbtenico te zveze?

Propoznala ga je. Soproga svojemu možu, nedeljskemu lovcu, ki je zajca kupil, kadar ni nič ustrelil: »Ljubi moj, zajci so letos tako poceni, da vedno kar dva ustreli!«

Policaj človeku, katerega je pravkar potegnil iz vode: »No — in kaj so storili vaši prijatelji, ko ste ležali v vodi?« — **»Kanalje so zagnale kos mila za menoj!«**

Kongres novinarjev

Novinarska organizacija na federativni podlagi

Časnikarji vse naše države so se zbrali včeraj v Ljubljani, da tu na svoji glavni skupščini razpravljajo o važnih problemih svojega stanu in da urede ter preorganizirajo svojo organizacijo. Razmere v Jugoslovanskem novinarskem združenju zadnje čase niso bile ravno povoljne, tako, da je morala celo redno izvoljena glavna uprava odstopiti in jo je nadomestila provizorična pod predsedstvom g. Franca Smodeja.

Glavna skupščina se je pričela ob 11 dopoldne v magistratni dvorani ob prisotnosti nad 70 delegatov in članov udruženja. Zborovanje je otvoril predsednik g. Fr. Smodej, ki je pozdravil vse tovariše v imenu glavne uprave in ljubljanskih tovarišev. Nato je na kratko podal historijat krize v udruženju. Bivša centralna uprava je zašla v težak položaj in je zaradi tega odstopil tudi podpredsednik Kovačič. Za dne 29. januarja 1928 je bila sklicana glavna skupščina na Bledu, katere pa se razen belgrajske sekcije ni hotela udeležiti nobena sekcija in se skupšina zaradi tega tudi ni vršila. V Zagrebu pa so se mesto tega sestali delegati posameznih sekcij in glavne uprave. Tu je podal podpredsednik g. Virant v imenu vse glavne uprave demisijo. Vsi prisotni delegati so bili enodušni v tem, da je treba nekaj napraviti in so iz zastopstev vseh sekcij izvolili novo centralno upravo, ki je prevzela začasno posle in katere naloga je bila, da pripravi sporazumno rešitev spora v udruženju. Glavna uprava je v zvezi s sekcijami sklenila predložiti glavni skupščini temeljito spremembo statutov. Po teh statutih naj bi udruženje izgubilo svoj značaj enotne organizacije in naj bi dobilo federativen ustroj.

Po tem poročilu je g. Smodej predlagal, naj bi skupščina izvolila predsednika zborovanju in sicer kot najstarejšega g. Supila iz Belgrada, ki je nato ob odobravanju delegatov prevzel predsedstvo.

Izvoljena je bila še verifikacijska komisija, ki je kmalu nato podala poročilo: Udruženje šteje 459 rednih članov in je torej potrebna za izpremembo pravil osebna udeležba ali poverilnice 306 članov (dveh tretjin). Prisotnih je bilo osebno 69 članov s skupno 398 poverilnicami. Zastopanih je bilo vseh pet sekcij, iz Belgrada, Zagreba, Sarajeva, Novega Sada in Ljubljane.

Izvoljeni so bili trije odseki: odsek za zakon o tisku, odsek za penzijski fond in odsek za izpremembo pravil. Odseki so nato zborovali v stranski dvorani.

Tajnik Milojević (Belgrad) se je omejil vzpričo izčrpnega poročila g. Smodeja le na kratek referat, ki je bil brez debate sprejet.

Prvi je podal svoje poročilo odsek za zakon o tisku. Urednik »Jutarnjega lista« dr. Bogoljub Bratč je v obširnem govoru zelo ostro kritiziral postopanje državnih oblasti s časopisjem in časnikarji, ocenil sedanji tiskovni zakon kot najreakcionarnejši v vsej Evropi (delo vlade PPŽ), če izvzamemo fašistovskega in protestiral proti sodni praksi po tem zakonu. Navajal je posamezne slučaje, kakor zadevo s časnikarjem Košimirjem Devčičem itd. Pri tem pa je zašel predaleč in predsednik g. Supillo je nastopil proti temu, da napada tudi sodišča in ga je zato ukoril. To je duhove še bolj razburilo.

Na zahtevo dela zborovalcev je moral g. Supilo odstopiti s predsedniškega mesta, nakar je bil per acclamationem izvoljen za predsednika zborovanja zopet g. Smodej. Temu se je s fineso nastopa in tolerance posrečilo ublažiti že mučno razpoloženje v dvorani. —

Dr. Bratič je v nadaljnjem govoru navajal več zahtev časnikarjev, tako, da se ublaži sedanji zakon o tisku, da se izloči protizakonito cenzuriranje časopisov po nekompetentnih državnih uradih, kakor policiji, pošti in orožništvu ter da se za vse delikte po zakonu o tisku kot zaporna kazen določi custodia honesta. Na zborovanju se je pojasnila tudi zahteva, da se novinarska naredba strne z zakonom o tisku v en sam zakon. Dr. Bratič je končno prečital resolucijo v smislu svojih izvajanj.

G. Smodej je toplo priporočil sprejetje resolucije in poudaril, da je dolžnost prihodnje glavne uprave, da omogoči izpolnitev njenih zahtev. Resolucija je bila nato soglasno sprejeta.

Sprejet je bil tudi predlog, da se zahteva amnestija za komunističnega časnikarja Mošo Pijade, ki je bil obsojen po zakonu o zaščiti države na 20 let ječe.

V imenu odseka za **penzijski fond** je poročal g. **Vodvarka** iz Zagreba. Stanje penzijskega fonda je ugodno in je v njem priglašenih dosedaj 40 časnikarjev. Sedanje premoženje fonda obsega okrog 900.000 Din, referent pa je izrazil upanje, da bo narastlo do konca l. 1929., če bo šlo vse po sreči, na dva in pol milijona dinarjev. Letos se je tudi posrečilo doseči, da davčne oblasti računajo časnikarske plače deloma tudi kot odškodnino za službene stroške. Davki so radi tega padli skoro za 60 odstotkov, **zlasti pri slabše plačanih časnikarjih.**

Ob 2 je bila skupščina prekinjena in se je nadaljevala ob 4. V tem času je bil banket v Kazini.

Po zopetni otvoritvi zborovanja je predsednik **Smodej** predlagal to udanostno brzojavko:

Kralju Aleksandru I. Glavna skupščina Jugoslovanskega Novinarskega Udruženja, vrseča se dne 30. decembra 1928 v Ljubljani, iskreno pozdravlja Vaše Veličanstvo in pošilja Vašemu Veličanstvu izraze srčne udanosti in zvestobe. — Predsednik: Franc Smodej.

Brzojavka je bila soglasno in z navdušenjem sprejeta in takoj odposlana.

Soglasno je bila sprejeta zahteva, da se kot **časnikarski atašeji pri poslaništvih v inozemstvu nameščajo le poklicni časnikarji, člani združenja**

Sprememba pravil.

Nato je prišla na dnevni red **najvažnejša točka zborovanja:** Sprememba pravil. Poročilo odseka za spremembo pravil in debata o tem je izpolnila ves čas od štirih do sedmih zvečer. Dosedanje Jugoslovansko novinarsko združenje je obdržalo le svoj naslov.

Iz nekdanje enotne organizacije se je izpremenilo **v zvezo časnikarskih organizacij** v naši državi. Sedež organizacije ostane v Belgradu. Organizacija se je s tem postavila **na federativno podlago.** Dosedanje sekcije združenja pa postanejo **samostojna društva,** združena v zvezo. Predpisi o sprejemu in izstopu članov v društva ostanejo za vsa društva enaka. Posebno pozornost se je posvečalo temu, da ne bi bil kak član izključen iz društva, če je kaznovan radi kakega političnega ali tiskovnega delikta ter ne bi mogel zato dalj časa izvrševati svojega poklica. Pri določanju pravil se je dalje pazilo na to, da bodo imele na bodočo glavno upravo **vse sekcije po možnosti enak upliv.** Daljša debata se je razvila posebno o tem, kako naj bo finansirano delovanje glavne uprave in kako naj se finansira reprezentanca ter druge obveznosti udruženja.

Naši stanovski tovariši iz srbskih in hrvatskih krajev so pokazali ob tej priliki ves svoj odličen temperament. Debata se je razvila že v burno prerekanje in razburjanje je naraščalo, ko so posegli vmes slovenski ter uvidevnejši hrvatski in srbski časnikarji, kakor predsednik Udruženja in ljubljanske sekcije gg. Smodej in Virant, dr. Dežman iz Zagreba in dr. Supilo iz Belgrada. Debata se je polagoma umirila in so **bila vsa nova pravila soglasno sprejeta.** Končno je bila sprejeta še resolucija, s katero se ugotavlja, da so bile vse spremembe pravil soglasno **in sporazumno sprejete.** Skupščina je pooblastila glavno upravo, da vodi posle do prihodnje glavne skupščine, ki se bo vršila črez nekaj mesecev.

G. Smodej se je s predsedniškega mesta še zahvalil zborovalcem za živahno zanimanje in udeležbo, nakar se je občni zbor ob 7 zvečer zaključil.

Anekdote

Bančni ravnatelj je imel na svoji pisalni mizi pritrjeno geslo: »Spoznavaj se sam!« A prijatelj je pripisal: »In zadolžuj banko!«

Tudi filmske zvezde nalete včasih na težave. Še ko si osvoje že ves svet, se more pripetiti, da so same izključene iz njega. — Mary Pickford pripoveduje o tem prav mično zgodbico v svoji knjigi: »Hiša iz senc«, ki je pred kratkim izšla. K filmu je prišla že s štirinajstimi leti in je kmalu postala slavna kot »kinematografska deklica s kodri«. Nekoč je hotela v kino, v katerem se je prvič predvajal eden njenih filmov. Njena slava je bila že tedaj tako velika, da jo je vratar takoj spoznal. Ko pa je hotela k predstavi, ji je pa kratkomalo dejal »ne«. In po pravici. Otrokom pod 16 leti je obisk kina brez spremstva starišev ali odraslih sorodnikov prepovedan. Mary se je morala obrniti in oditi domov.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

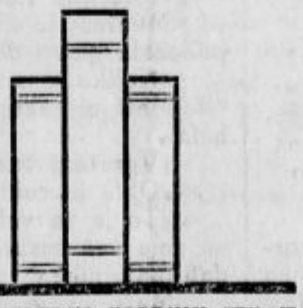

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Srečno novo leto želi vsem prijateljem in naročnikom

„SLOVENSKI LIST“

»Današnji številki »Slovenskega lista« smo priložili položnice čekovnega urada in prosimo vse naročnike, da se jih poslužijo ter poravnajo naročnino po možnosti vsaj za eno četrtletje. Obenem jih prosimo, da nam pridobe še novih naročnikov, da bo mogel »Slovenski list« tem bolj popolno izvrševati svojo nalogo.

Za svoje naročnike smatramo vse, ki nam ne bi vrnili te številke. — Uprava »Slovenskega lista«.

Kam na Silvestrovanje?

Silvestrovanje slovenskega glasbenega društva »Ljubljana«, ki se vrši danes v hotelu »Union«, bo sigurno najlepša in najobsežnejša prireditev ob zaključku letošnjega leta. V veliki dvorani bo dovolj užitka za razvajena ušesa, saj bo koncertirala tamkaj godba dravske divizije, vršili se bodo nastopi celotnega društvenega zbora, četverospevov, kakor tudi solo točk najboljših grl društvene pevske družine. Na verandi, kjer bo skrbel za razvedrilo »Radio-orkester« in pa potujoči pevci, bo na razpolago najboljši letošnji pridelek iz žlahtnih bizeljskih goric, bogato založen büffet bo pa tolažil tudi zahteve razvajenega želodca. Razume se, da bodo cene zelo zmerne in nikakor ne bodo presegale vsakdanjih gostilniških. V zeleni dvorani, ki je rezervirana izključno le naši mladini, bo pa ob mehkih in sanjavih zvokih kraljeval kompletni in prvovrstni Jazz-band. Elegantna, z vsemi mogočimi okrepčili opremljena kavarna bo nameščena v beli dvorani. Silvestrovanje se bo vršilo torej v štirih dvoranah, ob sodelovanju treh godb in mogočnega zbora pevcev in pevk. Le še malo dobre volje seboj, in z veselim licem bomo stopili čez prag novega leta. Začetek je določen na 8 uro zvečer, vstopnina pa samo na 10 Din.

Zagreb dobi aerotaksije

Ne avtotaksije, te ima že davno, Zagreb dobi resnične aerotaksije, take, ki bodo vozili po zraku. Za uresničitev te misli se je odločil lastnik avtotaksijev v Zagrebu Vido Kršlovič. Vido Kršlovič je star pilot in je že leta 1916. obiskoval avijatično pilotsko šolo v Mostarju in Segedinu. Boril se je na albanski fronti, kjer je izbil tri italijanska letala in eno angleško na tla. Ob prevratu pa je s svojim letalom priletel v Zagreb in ga izročil vladi Narodnega viječa.

Postal je šofer in lastnik avtotaksijev, uporabil pa je vsako priliko, da je treniral z letalom. Dasi je sedaj težak okrog 120 kg, vendar si upa leteti z vsakim, pa tudi najmanjšim letalom. Enako izvrstno kot letalo, obvlada tudi avtomobil.

Do časnikarjev se je izrazil, da ga je do ideje, uvesti v Zagrebu aerotaksije dovedlo opazovanje, kako se povsod v tujini goji letalski sport, le pri nas ne. Zaenkrat si bo nabavil troje letal iz inozemstva, za kar že ima dovoljenje vojaških oblasti. Če jih bo hotel naročiti še več, jih bo moral doma, toda pri nas izdelujejo le šolska letala, ki so za promet s potniki prelahka. Ustanovil bo tudi pilotsko šolo ter bo smel za to uporabljati vojaško letališče v Borongaju. Za pilotsko šolo bo naročil aparat najnovejšega tipa, zgrajen za razstavo. Ti aparati so zelo lahki in zelo primerni za sport zaradi svoje ekonomičnosti, lahke vodljivosti in stabilnosti v zraku. Za aerotaksije pa bo naročil zaprte metalne aparate, ki so popolnoma varni pred ognjem. Tudi te bo naročil iz Nemčije.

Zagreb bo torej imel v Jugoslaviji prvi privatno pilotsko šolo in aerotaksije. Nemara bo kdaj za njim pricapljala še Ljubljana.

Po zvokih jazza v smrt

Samo v Ameriki je mogoč dogodek, ki se je dogodil v njujorški kaznilnici Sing-Sing. Pred kratkim je čakal tu na svojo usmrtitev 22-letni bandit Moran, ki je bil obsojen na električni stol radi dvojnega roparskega umora. Dva meseca je že čakal Moran na krvnikovo povabilo, da se vsede na smrtni stol, toda to ga niti najmanje ni razburjalo. Ko je bil končno določen dan usmrtitve, je bil Moran neizrečeno vesel, da se je baš dan pred njegovo usmrtitvijo vršila še običajna letna veselica kaznjencev. Da bi bila veselica tem bolj popolna, je izrekel na smrt obsojeni ropar svojo poslednjo željo, da se njegova usmrtitev izkoristi kot akt dobrodelnosti za druge kaznjence.

Na to njegovo željo je upravitelj kaznilnice pristal in nato je bil po vsestranskih posvetovanjih izdelan program te »dobrodelne« usmrtitve. Ropar je dobil zjutraj bogato kosilo, deset cigaret in posebno fino cigaro za — na konec. V dvorišču kaznilnice pa je bila jazz-godba, ki je igrala poskočne komade. Vstopnina za ta koncert je znašala 50 centov (skoraj 40 Din) in skozi neko okno so mogli gledalci in gledalke videti, kako pleše smrtni kandidat po zvokih jazza k mrtvaškemu stolu. V hipu, ko je električna struja zvila roparjevo telo, je umolknila godba in Moranovega plesa skozi življenje je bilo konec.

Iz nižin Newyorka

Dostikrat se kdo čudi, kako to, da je v bogati Ameriki prohibicija še vedno zmagovita in da brezpogojno propade vsak predsedniški kandidat, ki bi le na rahlo hotel olajšati sedanje protialkoholne zakone, kakor je ravno pred kratkim okusil simpatični guverner Smith. Kdor pa upošteva vse težke izkušnje, ki jih je preživelo ameriško ljudstvo z alkoholizmom in zločinci, ki je še pred nekaj desetletji v Ameriki tako cvetelo, ko nikjer na svetu, ta bo nepopustljivo abstinenčno stališče ameriškega ljudstva lahko razumel. Da podamo le par važnih slik iz tega najbolj žalostnega življenja v Ameriki.

Ko se je pričelo vseljevanje v Ameriko, je bila ta ideal ne samo vseh delavoljnih in poštenih izseljencev, temveč še mnogo bolj vseh onih, ki so v Evropi popolnoma bankrotirali. V kratkem se je v ameriških mestih in zlasti v Newyorku zbral cvet vse evropske sodrge in vsega izmečka velikih prestolic in pristaniških mest. In ker le prevelik del tudi poštenih izseljencev ni našel kruha, se je pridružil tem rojenim zločincem in kmalu je bilo roparskih, tatinskih in pretepaških band v Newyorku toliko, da so čisto obvladali gotove dele mesta in da je bila policija tudi s podporo vojaštva čisto brez moči. Za časa ameriške državljanske vojne so bile zlasti močne te tolpe. Ko je hotela vlada izvesti mobilizacijo, se je temu njujorška sodrga uprla. Prišlo je do krvavih bojev med policijo in tolpami in opetovano so se nehale te bitke s popolno zmago tolp. Niti asistenca vojaštva ni dosti zalegla in tolpe so plenile in požigale, morile in posiljevale, da je vse trumoma bežalo iz mesta. Šele ko so prišli celi polki od armade v mesto in ko je pričela bombardirati pozicije vstašev tudi artiljerija, je postala policija zopet gospodar mesta. Toda niti velika zmaga ni še čisto zatrla roparskih tolp in še v letu 1910. je imela policija težke boje in zlasti mnogo posla, da je zatrla krvave boje, ki so izbruhnili med kitajskimi zločinskimi tolpami. Da so pa bile te tolpe tako močne, je v veliki meri krivda raznih politikov, ki so se pri svoji agitaciji poslu-ževali teh band in jih morali zato tudi ščititi.

Med temi roparskimi tolpami pa so igrale veliko vlogo tudi ženske. Deloma le kot pomočnice, da so privabile žrtve, deloma pa tudi kot prave voditeljice in soborke. Mnoge teh amazonk so se borile v prvih vrstah in so si pridobile sloves nevarnih nasprotnic. Ena najslavnejših ropark je bila suha baba, ki so ji pravili »Hudičeva mačka« Greta. Na vrhu slave je bila okoli l. 1840. in se je borila v vrstah tolpe, ki se je nazivala »Mrtvi zajčki«. Ti so bili smrtni sovražniki druge tolpe, »Bowenybande«, ki se je imenovala po neki predmestni šmiri, kjer se je tudi zbirala. Da bi tem uspešnejše posegala v boj, si je ta »Hudičeva mačka«, divna Greta, dala ošpičiti s pilo zobe in ko se je pričel boj, se je zagnala med ljudi in jih pričela grizti. Zagnala se je kot divja furija in tako neusmiljeno klala z nohti in z zobmi, da so se je ustrašili tudi najpogumnejši nasprotniki.

Še bolj razupita kot pretepaška pa je bila Käte Flaunerty, ki so ji rekli Greta z naramnicami (ali točneje v dialektu hozentregerska Grete). Bila je lastnica beznice »Luknja v steni« in je bila orjaške postave. Svoje ime je dobila, ker si je svoja spodrecana krila pritrdila z naramnicami. V svoji beznici je bila vunbaciteljica in faktotum. Ob pasu ji je visela velika pištola, na členku pa je imela debel pendrek. Pištolo ko pendrek je uporabljala mojstrsko in je bila v tem oziru tako znana ko njena slavna koleginja »Hudičeva mačka«. Kakor hitro je pobila svojega nasprotnika na tla, ga je prijela z zobmi za uho in ga potem med divjim tuljenjem in odobravanjem gostov vlekla iz beznice. Če se je ugriznjeni branil ali kričal, mu je kar uho odgriznila in ga potem spravila kot trofejo v špiritu. Ni čuda, da se je je vse v okolici balo in da jo je policija opisala kot najbolj divjo žensko, kar jih je videla.

Dobro znana je bila tudi neka druga roparka, ki je načelovala celi roparski tolpi na Hudsonu. Bila je to neka Sadic, ki je začela svojo kariero s tem, da se je zakadila tujcu, ki je imel s seboj svoj denar ali dragocenosti, z glavo v trebuh, nakar so ga njeni pajdaši oropali in ubili. Zato so ji rekli »Koza« in je bila ljubljenka roparjev četrtega okraja. Ko se je nekoč sprla s »hozentrogersko Greto«, je zelo slabo naletela, kajti Greta ji je odgrizla uho. Pozneje je postala voditeljica rečnih roparjev ob Hudsonu in ko so ti nekoč ugrabili izredno hitro jadrnico, ni bila daleč naokoli varno nobena hiša. Kdor je prišel »Kozi« v roke, je prav temeljito občutil njeno divjost in pravijo, da je več ujetnikov sama umorila. Na konec pa so se kmetje zbrali ter pričeli te roparje tako neusmiljeno preganjati, da so jih v svojem okraju čisto zatrli. »Koza« se je tedaj zatekla k svoji nekdanji sovražnici Greti, ki je bila tako velikodušna, da ji je vse odpustila in ji podarila še odgrizen uhelj. Pravijo, da je potem »Koza« nosila svoj uhelj v medaljonu.

Lepotne tekme

Na vse zadnje so prišle ameriške lepotne tekme tudi v Jugoslavijo in ravnokar dela belgrajsko »Vreme« veliko propagando za eno takih tekem, na kateri naj bo izvoljena najlepša Jugoslovanka. In da bi se tekem udeležilo čim več deklet, se obeta zmagovalki pot v Pariz in na tihem tudi, da dobi mesto pri velikem filmskem podjetju, kar pomeni seveda za naša lahkoverna dekleta že jamstvo, da postane slavljena filmska zvezda.

Brez dvoma je, da bo ta močna doba oznanila vse polno deklet in fotografi bodo imeli vse polno dela, da naslikajo vse te tekmovalke za naslov najlepše Jugoslovanke. Potem pa bo prišlo neizogibno razočaranje za vse in le maloverjetno je, da bo to prihranjeno tudi zmagovalki.

Zakaj v svojem jedru niso vse te od filmskih podjetij angažirane lepotne tekme nič drugega ko trg s človeškim blagom, pa čeprav se vrši ta trg v najfinejši obliki. Velika filmska podjetja potrebujejo vedno novo blago, da ustrežejo svoji senzacije željni in zvedavi publiki. Zato morajo biti odkrite vedno nove zvezde, zato morajo vedno nove lepotne tekme delati reklamo za film in zato morejo filmski agenti privesti svojim podjetjem vedno več deklet, »bodočih zvezd«, da je zanimanje za film vedno sveže.

Če bi pa pogledali, kaj vse iz teh izbranih lepotic in zmagovalk na lepotnih tekmah nastane, potem bi jasno videli, da so vse te tekme le razstave blaga, ki neusmiljeno propade, ko odigra svojo vlogo. Večina tekmovalk odigra svojo vlogo že na tekmi sami, ker iz velikega števila je mesta le za eno do tri zmagovalke. Že na prvi večer so pokopane vse nade in uboge tekmovalke spoznajo takrat s strahom, da so bile zaman vse žrtve za drage obleke in da jim tudi vse jasno razkazovanje svojih telesnih čarov ni prineslo nič, prav nič. Kvečjemu zamero doma ali pa zanimanje kakega brezvestnega kavalirja, ki je dobro ocenil lepotno tekmo samo kot trg, ki mu prinese prijetno spremembo. Ni pa treba govoriti, kak je običajno konec dekleta, ki nasede takemu kavalirju. Od stopnje do stopnje je njegova pot navzdol in ko so druga dekleta še v cvetju, so one že popolne razvaline življenja.

Ali tudi življenjska pot večine zmagovalk ni dosti boljša. V začetku se jim zdi seveda ves veliki svet odprt, toda že pri prestopu praga filmskega podjetja se prečno težka razočaranja. Katera nima res nesebičnega in uplivnega zaščitnika, ta pride do velike vloge povečini le, če plača vlogo s svojim telesom. Ko se pa enkrat to zgodi, potem je navadna posledica, da je cena vedno manjša in da na konec komaj zadostuje za pridobitev vloge mizerno plačane statistinje. Kajti med tem so privedli agenti že nove krasotice in kdo bi segal po starih, ko so pa nove tukaj.

Le tu in tam se nekateri od teh zmagovalk posreči, da postane prava filmska zvezda, toda niti njeno življenje ni rožnato in telesni napori ter druga razočaranja strejo tudi tem izvoljenkam le prepogosto mlado življenje.

In tako so edini ,ki imajo od lepotnih tekem profit, filmska podjetja ter cinični kavalirji, ki dobivajo tako na cen način in na stroške vseh na tekmah propalih in zmagovalnih tekmovalk novo blago.

Ali niso naša dekleta za take stvari predobra? Ali jih ni škoda?

Pravi zmagovalci

Njujorška Federal Reserve Bank je objavila statistiko ameriških milijonarjev. Tik pred vojno je bilo v vseh Združenih državah 7000 ljudi, ki so imeli najmanj en milijon dolarjev. Danes pa je takih srečnih bogatinov nič manj kot 30 tisoč. En milijon dolarjev pa je vreden skoraj 57 naših. Tako si lahko vsak sam izračuna, koliko je zaslužila Amerika, ko so evropski narodi umirali na krvaivh poljanah.

In tem 30.000 milijonarjem mora za vse žrtve Evropa danes vrhu vsega še ubogati in si od njih za drage obresti izposojati denar.

Pravi zmagovalci v svetovni vojni so le ti ameriški dolarski milijonarji.

ORGANIZATOR-Knjigovodstvo
za vse vrste obratov!
70% prihranka na času! 70% prihranka na času!
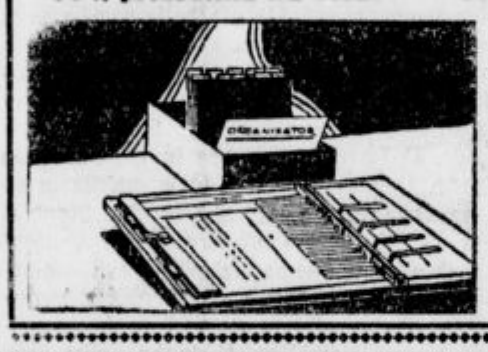
Pregled, točnost!
Dnevna bilanca!
Prvovrstne reference na razpolago!
Zahtevajte prospekte!
Predočba neobvezna!
Organizator d. z o. z.
Ljubljana, Aleksandrova 8

Patentne divane,
spalne fotelje, otomane, modrace v različnih vzorcih, kupite najceneje pri tapetniku FRAN JAGER, Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 29.

Krušno moko
najboljše vrste dobite vedno svežo pri
A. & M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32.
Blago dostavimo tudi na dom. — Prevzamemo v mlev tudi vsako množino domače ali banaške pšenice — pri manjših množinah jo takoj zamenjamo za moko in otrobe.

Leto strahote 1793

Spisal Victor Hugo. 2

Marketenderica pa je bila pogumno pogledala skozi vejevje in v tistem trenutku, ko je narednik hotel zaklicati: »Ogenj!«, je zaklicala: »Stoj!«

Obrnjena k vojakom pa je zaklicala: »Ne streljajte, tovariši!«

Planila je v goščo. Vojaki so ji sledili.

Res je bil nekdo v grmovju.

Tam, kjer je bilo lesovje najbolj gosto, na robu male, okrogle jase, kakor nastane okoli ogelnic, če

se ožgejo korenine dreves, v neke vrste iz vej stvorjeni suknji, je sedela na mahu žena, ki je imela na prsih dojenčka, na kolenih pa sta spali dve plavolasi otroški glavici.

To je bil sovražnik.

»Kaj pa delate vi tukaj?« je zaklicala marketenderica.

Žena je vzdignila glavo.

Srdito je nadaljevala marketenderica:

»Ali ste nori, da se semkaj vsedete? Še trenotek in konec bi vas bilo!«

In obrnjena k vojakom je rekla:

»Ženska je.«

»Primojduši, to vidimo sami!« je odvrnil grenadir.

Marketenderica je nadaljevala: »Kar tako greš v gozd, da te zakoljejo! Ali je mogoče, da je kdo tako neumen?« Vsa preplašena, kakor v snu je gledala žena v puške, sablje, bajonete in divje obraze okoli sebe.

Oba otroka sta se zbudila in začela jokati.

»Lačen sem,« je rekel eden.

»Strah me je«, je zajokal drugi.

Dojenček je mirno sesal dalje.

»Ti si najbolj pameten,« je rekla marketenderica.

Mati je od same groze ostala nema.

Narednik ji je zaklical: »Ne, ne bojte se, mi smo bataljon Rdeča kapa.«

Žena se je stresla od glave do peta. Strmela je v divji obraz narednika, od katerega je bilo videti samo obrvi, brke in dva žareča oglja — oči.

»Poprej bataljon Rdeči križ,« je dodala marketenderica

Narednik pa je nadaljeval: »Kdo si ti?«

Bleda od strahu ga je pogledala. Suha, mlada in razcapana je nosila široko kapuco bretonskih kmetic ter volneno ogrinjalko, ki je bila na vratu pritrjena s trakom. Brez sramu, kakor žival, je kazala gole grudi. Njene bose noge so krvavele.

»Uboga ženska«, je rekel narednik.

Marketenderica pa je spraševala dalje s svojim vojaškim, pa vendar nežnim glasom, ki je na dnu zvenel nežno.

»Kako vam je ime?«

Jecljajoč in skoro neslišno je ženska zamrmrala: »Michelle Lechard.«

Medtem je marketenderica s svojo grobo roko pobožala glavo dojenčka.

»Koliko je star ta paglavček?« je vprašala.

Mati ni razumela. Marketenderica pa ni odnehala:

»Vprašam vas, koliko je star?«

»Oh!« je rekla mati, »poldrugo leto.«

»To je že velik«, je rekla marketenderica. »To ne sme več sesati. Treba ga je odvaditi. Mu bomo dali malo juhe.«

Mati se je polagoma pomirila. Oba zbujena otroka sta bila bolj radovedna kot boječa. Občudujoč sta zijala v peresa na vojaških klobukih.

»Oh,« je rekla mati, »oba sta strašno lačna,« in dostavila je:

»Nimam več mleka.«

»Jih bomo že nakrmili!« je dejal narednik, »in tebe tudi. Toda s tem ni vse opravljeno. Kakšne politične nazore imaš?«

Žena je zijala v narednika in ni odgovorila.

»Ali me nisi razumela?«

Zajecljala je:

»Vtaknili so me v samostan, ko sem bila še čisto mlada. Toda jaz sem se poročila. Nisem nobena nuna. Sestre so me naučile govoriti francosko. Vas je požgana. Naglo smo bežali, tako da nisem imela časa, da bi obula čevlje.«

»Jaz te vprašam, s kom držiš?«

»Na to se jaz nič ne spoznam.«

»So namreč vohunke«, je nadaljeval narednik. »Vohunke streljamo. No, bomo videli. Odgovori! Ti nisi ciganka? Kaj je tvoja domovina?«

Še vedno je strmela vanj, kakor da ga ne razume. Narednik jo je prašal še enkrat:

»Kaj je tvoja domovina?«

»Ne vem,« je odgovorila.

»Kaj? Ti ne veš svoje domovine?«

»Ah, moj dom. Seveda.«

»No, torej?« Žena je odgovorila:

»Pristava Siscoignard v fari Azé.«

Zdaj je bila vrsta na narednika, da se je čudil. Nekaj časa je premišljeval, potem pa je povzel:

»Kako si rekla?«

»Siscoignard.«

»To vendar ni nobena domovina.«

»Tam sem doma.«

In ko je nekaj časa premišljevala, je nadaljevala:

»Zdaj razumem, gospod. Vi ste iz Francije, jaz sem pa iz Bretanije.«

»No, in kaj?«

»To ni ista dežela.«

»Toda ista domovina!« je vzkliknil narednik.

Žena ni odgovorila ničesar drugega kot:

»Jaz sem iz Siscoignarda.«

»Naj pa bo Siscoignard,« je odgovoril narednik: »od tam je torej vaša familija?«

»Da.«

»Kaj pa delajo tam?«

»Vsi so pomrli. Nimam nikogar več.«

Narednik, ki jo je rad poslušal, je nadaljeval zasliševanje:

»Vsak človek ima vendar starše; hudiča! Ali pa jih je vsaj imela. Kdo si ti? Odgovori.«

Okamenela od strahu, je žena poslušala. Marketenderica je menila, da je prišel čas, ko mora ona poseči vmes. Spet je božala dojenčka.

»Kako se pa piše to majckeno?« je vprašala; »najbrže je deklica?«

»Georgetta,« je odgovorila mati.

»In veliki? Kajti ta je moški, falotek.«

»René-Jean.«

»In mali? Ta je tudi fant in pravi debeluhar.«

»Alain,« je rekla mati.

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani«: 24. zvezek: A. Marby, HANKA Lužiško-srbska povest. Din 22, vez Din 30. — 25 zvezek Haggard, HČI CESARJA MONTEZUME. Din 32, vez. Din 42. — 26 zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE. Din 14, vez. Din 22. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. Din 24, vez. Din 32 — 28 zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28, Din 40.

Izdaja konzorcij »Slovenskega lista«. Zastopnik Miha Krek. Ureduje Ciril Kočevar. Tisk Jugoslovanske tiskarne. Zastopnik Karel Čeč.